

Wien, Schottenstift (Benediktiner), Bibliothek, Cod. 226 (Hübl 151)

Albert Hübl: Catalogus codicum manu scriptorum qui in Bibliotheca Monasterii B.M.V. ad Scotos Vindobonae servantur. Wien/Leipzig 1899, 156.

[Digitalisat]

— 156 —

argumentum hoc: „Forma Etlicher Aidts pflichten, wue die bey gericht gebreichig, sambt kurzer Verwahrnuss derselben Bedeittung, vnd Straff.“ In fine quinque fol. chart. script. vacant. Tegum. ant. b: „Ex libris Jos. Bonaventurae Franz J. U. D.“ F. 1^a: „Mariae Beatissimae Virginis Monasterio Vulgo Scotorum Viennae comparavit P. Amandus Perschl, emit III fl. in auctione Franziana.“

F. 1^b — 214^b. (*Expositio evangelii Lucae.*) Prologus inc.: „Lectorem obsecro studiose paginas recensentem.“ Textus sacer inc.: „. . . tibi filium et uocabis nomen eius iohannem.“ Expositio inc.: „Singularis miraculi indicium quociens hominibus.“ Expl.: „Quando reuertatur a nypciis.“ Tres columnae, quarum media textum evangelicum cum glossa interlineari exhibet.

151.

(52. d. 2.)

(Chart. s. XV, f. 247, 8°, man. XIII, ligat. antiqua lign., f. membr. a cap. et ad calc.: fragm. breviarum, fol. chart. adligat. folio a cap.: 1. Index. 2. „Liber iste comparatus est tempore Jo[annis] abbatis oremus pro eo.“ 3. „Sebastianus peuntner ist das puech.“ F. 1^a: „Iste liber est monasterii b. virginis scotorum wienne. 1598.“ Folia nonnulla inter f. 172 et 173 et inter 199 et 200 exsecta.

1. F. 1^a—28^b. *R. Opus Hugonis ad nouicios qualiter virtus acquiratur per disciplinam (= Hugonis de s. Victore de institutione novitiorum).* Inc.: „Quia fratres largiente domino de vana conuersacione.“ Expl.: „Bonitatem orate vt vobis det deus Amen.“ In indice s. Bernardo attribuitur, adpositis tamen his verbis: „Alibi intitulum hugo de institucione nouiciorum et verius quia non est stilus s. Bernhardi.“ Ed. Venet. 1588, II f. 15 sqq. — 2. F. 28^b—102^a. (*Florum s. Bernardi sive exceptionum libri I—IV c. 12 auctore Guilielmo s. Martini Tornacensis monacho.*) Praecedunt versus:

„Par est in verbis odoriferis id opus herbis
Nempe gerit flores Bernardi nobiliores.“

Prologus inc.: „Cvm non essem alicui exercicio magnopere occupatus.“ Expl.: „Juxta se positas designavi.“ R. Incipit liber primus excepcionum collectarum de diuersis opusculis beati Bernhardi egregij abbatis clareualensis editus ab episcopo zeno (!) de eo quid deus est. Inc.: „Quid est deus.“

Wien, Schottenstift (Benediktiner), Bibliothek, Cod. 226 (Hübl 151)

Albert Hübl: Catalogus codicum manu scriptorum qui in Bibliotheca Monasterii B.M.V. ad Scotos Vindobonae servantur. Wien/Leipzig 1899, 157.

[Digitalisat]

— 157 —

Lib. IV c. 12 expl.: „Ad uomicum.“ Opus, quod Guilielmo seu Willermo s. Martini Tornacensis monacho (ca. a. 1240) a Mabillonio attribuitur (cf. Denis I 1083), in undecim libros dividitur. Secundum prologi verba agit lib. I de deo patre et filio et spiritu sancto, lib. II de homine et anima, lib. III de praelatis, lib. IV de clericis et monachis, lib. V de virtutibus, lib. VI de vitiis, lib. VII—X de quibusdam distinctionibus multum utilibus. Insuper adduntur lib. XI quaedam verba de beatissima virgine dei genitrice. Singulis libris tabula capitum praecedit. Editiones vide apud Fabr.-Mansi III 154. — 3. F. 102^b—103^b et f. 106. (*Additamenta ad flores b. Bernardi.*) Inc.: „De statu et conseruacione ecclesie.“ Expl.: „Amore suorum.“ — F. 104 et 105 script. vacant. — 4. F. 107^a—146^a. R. *Incipit tractatus perutilis Magistri dicti Magni Alberti de veris virtutibus in quo homo valde lucide invenire poterit quod scilicet sibi desit et qualis in consciencia sua sit.* Inc.: „Svnt quedam vicia que frequenter speciem virtutum pretendunt.“ Expl.: „Quia omnes vnite sunt in gracia.“ Ed. Lugd. 1651, XXI. — 5. F. 146^b—154^b. (*Additamenta ad flores b. Bernardi.*) Inc.: „Cibus anime dei gracia dulcissimus.“ Expl.: „Nimiam emulacionem.“ — 6. F. 155^a—166^b. R. *Incipit prohemiium de arte moriendi (Dominici Capranicae).* Inc.: „Cvm de presentis exilii miseria.“ Opus expl.: „Ad perhennia gaudia pergat.“ Tractatus continet 1. laudem mortis et scientiam bene moriendi, 2. tentationes morientium, 3. interrogationes, 4. instructiones cum obsecrationibus, 5. exhortationes, 6. orationes dicendas super agonizantes. Cf. Fr. Falk, Die deutschen Sterbebüchlein, Cöln 1890, 24. — 7. F. 168^b—169^b. (*Exhortationes asceticae de mortis praeparatione.*) Sequitur bonum notabile doctorum in sentenciis. Inc.: „Diceres quomodo debet homo facere diligenciam.“ Expl.: „Vos autem expelli foras.“ — 8. F. 169^b. *Sequitur oracio de sancta trinitate.* Inc.: „Benedicat me imperialis maiestas.“ Expl.: „In exitu anime mee de corpore meo Amen.“ — 9. F. 169^b. (*Oratio.*) *Ad Mariam virginem.* Inc.: „O Maria virgo virginum.“ Expl.: „Et requiem sempiternam Amen.“ — 10. F. 169^b—172^b. R. *Sequuntur*

Wien, Schottenstift (Benediktiner), Bibliothek, Cod. 226 (Hübl 151)

Albert Hübl: Catalogus codicum manu scriptorum qui in Bibliotheca Monasterii B.M.V. ad Scotos Vindobonae servantur. Wien/Leipzig 1899, 158.

[Digitalisat]

suppleciones ad librum octauum florum b. Bernhardi abbatis.
 Inc.: „Secundum interiorem hominem tria.“ Expl.: „Non pos-
 sit.“ — F. 173 script. vacat. — 11. 174^a—189^b. (*Oratio lu-
 culenta praesidentis habita in concilio Basileensi nomine eccle-
 siae catholicae ad convertendum Bohemos.*) Inc.: „[L]ocuturus
 pro publica populi christiani vtilitate.“ Expl.: „Quia meus
 populus catholicus in gloria est dei patris Ad quam gloriam
 . . . . Amen.“ Ed. Harduin. Acta concil. VIII 1540 sqq. —
 F. 190^a—195^b script. vacant. — F. 195^b pennae probationes.
 — 12. F. 196^a—199^a. *R. Sermo de natiuitate domini.* Inc.:
 „Verbo caro factum est . . . . Venerabiles ac egregij viri etc.
 Cupiens aliquid coram dignis vestris reuerencijs.“ Expl.:
 „Quid est hoc quod nascituro domino.“ Finis deest. —
 F. 199^b—200^a script. vacant. — 13. F. 200^b—211^a. (*Scotensia.*)
 1. F. 200^b. *Epistola Joannis V abbatis Scotensis ad
 Andream cancellarium Alberti V ducis Austriae data, qua
 rogat, ut hic iura monasterii contra vexationes nobilium quo-
 rundam defendat. Basil. 12. Mai 1433.* — 2. F. 201^a—202^b.
*Querela de iniuriis ab Henrico de Pottendorf commissis; petitur
 simul, ut concilium Basileense constituat commissarium, qui
 res inquiret et malefactorem puniat.* — 3. F. 202^b—203^a.
*Rogatur, ut concilium supplicantibus Joanne abbate et conventu
 Scot. ab Alberto duce auxilium contra Henricum de Pottendorf
 petat.* — 4. F. 203^a—203^b. *Litterae concilii Basil. ad Alber-
 tum ducem datae, ut iura monasterii Scot. defendat, cum Joan-
 nes abbas, quem haec bulla „notabile membrum sancte synodi“
 adpellat, de vexationibus Henrici de Pottendorf et N. de Liech-
 tenstein conquestus sit. Basil. 8. Mai 1433.* — 5. F. 203^b.
*Petit Joannes abbas, ut episcopus Patav. pro se alium abba-
 tem ad concilium mittat, cum propter iniurias Henrici de
 Pottendorf in monasterio adesse debeat, simulque rogat, ut epi-
 scopus pecuniam ad negotia ordinis exsequenda necessariam ipsi
 comparet, cuius iam habeat penuriam. Basil. 8. Mai 1433.* —
 6. F. 204^a. *Epistola magistri Fleckel ad Andream cancellarium
 Alberti ducis, qua monasterio auxilium petitur, ne abbas, qui
 sit „in negotio reformationis perutilis“, domum redire debeat.
 Basil. 12. Mai 1433. Cf. de epp. 1—6 Hauswirth 32. —*

Wien, Schottenstift (Benediktiner), Bibliothek, Cod. 226 (Hübl 151)

Albert Hübl: Catalogus codicum manu scriptorum qui in Bibliotheca Monasterii B.M.V. ad Scotos Vindobonae servantur. Wien/Leipzig 1899, 159.

[Digitalisat]

7. F. 204^a—204^b. *Epistola Nicolai praepositi ad s. Dorotheam Viennae et Martini professi conventus cleric. regul. in „Balthausen“, qui a conventibus cleric. regul. dioec. Patav. deputati fuerant; Leonardo episcopo Patav. nuntiant se secundum conventionem anno elapso in arce episcopali „Ebersperg“ habitam, in qua legati monasteriorum illorum electi essent, certam quidem pecuniae summam et postea additamentum a praeposito Claustroneoburg. accepisse. Ex quo tempore se nihil iam accepisse; quare se rogare, ut episcopus monasteria ad praestationes solvendas admoneat; secus quam primum a concilio sibi esse recedendum. Basil. 12. Jun. 1433. — s. F. 204^b—205^a. Julianus cardinalis abbatibus Blasiensi et Scotensi atque fratri Joanni de Bologna mandat, ut Sangallum se conferant, ubi dissensiones inter abbatem et conventum exortae sint, inque itinere abbatias Petridomum, Augiam maiorem, Stain visitent. Basil. 28. Mart. 1433. Cf. Hauswirth 31. — 9. F. 205^b. Joannes abbas epistolam mittit abbati Weingartensi de Joanne Tod, sacerdote dioec. Constant., cui Eugenius IV parochiam abbati subditam promiserat, quam vero abbas caplano suo contulerat, rogans, ut illi parochiam Hochskirchensem pariter monasterio Weingartensi subditam conferat. Basil. 3. Jun. 1433. — 10. F. 205^b—206^a. Julianus cardinalis abbatibus Virziliacensi et Scotensi mandat, ut in monasterium ad s. Blasium profecti res turbatas componant. Basil. 11. Mai 1433. — 11. F. 206^a. Enumerantur taxae a monasteriis s. Benedicti dioec. Patav. pro concilio Basil. solvendae. Cf. Hauswirth 32. — 12. F. 206^b—207^b. *Epistola Alberti ducis Basileam data „dem Abbt zu den schotten ze wyenn | maister heinrichen von kyeczpühel probst dacz sand Andre ze frising | dem probst zw sand dorothee ze wyenn | maister thoman von haselpach | maister hannsen hymml in der heiligen geschriff | maister mertten von walthausen | vnd maister kolman von Newnburg in geistlichen rechten lerern“, qui a concilio petant, ut ipsi contra Bohemos auxilium mitteretur Austriam et Moraviam invasuros. „Geben zw wyenn | an mitichen nach vnser lieber frawen tag Natiuitatis Anno dom. etc. tricesimo tercio.“ — 13. F. 207^b. Frater Christianus, conversus ord. s. Bened.,**

Wien, Schottenstift (Benediktiner), Bibliothek, Cod. 226 (Hübl 151)

Albert Hübl: Catalogus codicum manu scriptorum qui in Bibliotheca Monasterii B.M.V. ad Scotos Vindobonae servantur. Wien/Leipzig 1899, 160.

[Digitalisat]

— 160 —

professus domus, quae dicebatur „zw dem alten Huse“ dioec. Patav., subditae abbati monasterii in Schuthera dioec. Argent., in hac domo regulam non accurate observari ideoque salutem animae suae periclitari exponit. Qua de causa ut domum strictioris observantiae ingredi sibi liceat ab abbate suo se petiisse; qua prece recusata adpellat concilium. — 14. F. 208^a. Joannes Armbruster, abbas monasterii in Schuthera, narrat se fratri Christiano supra commemorato permisisse, ut per tres annos in alio monasterio commoretur; semel tamen in anno abbati suo se praesentet. Mon. Schuther. 5. Sept. 1433. — 15. F. 208^b. Julianus cardinalis fratri Christiano permittit, ut quodlibet monasterium ord. s. Bened. aut cisterc. reformatum ingrediatur. Basil. 28. Oct. 1433. — 16. F. 208^b—209^a. Joannes monachus monasterii s. Michaelis Mettensis ob iniurias ab abbate et priore sibi illatas rogat, ut aliud monasterium sibi ingredi liceat. Julianus cardinalis Joanni abbati Scot. mandat, ut monacho illi provideat. 1. Jan. 1434. Cf. Hauswirth 31. — 17. F. 209^a—209^b. Julianus cardinalis abbati Stainensi mandat, ut abbatem Petridomus, in cuius monasterio abbates s. Blasii et Scot. et prior s. Benigni de Divinione visitatores abusus multos invenerint, qui postea sublatis non sint, ad instantem 1. Febr. ad concilium vocet. 8. Jan. 1434. — 18. F. 209^b—210^a. Diethelmus, abbas Petridomus, Joannem abbatem Scot. rogat, quam primum in abbatiam suam veniat, ut cognoscat, quomodo mandata visitorum executus sit; nuntiat Joannem Sulczberg, professum suum in rebus reformationis probatissimum, domum revocatum esse, ut res maturetur; Joannes abbas diem adventus indicet. Constant. 1444 die b. Agnetis. — 19. F. 210^a. Diethelmus, abbas Petridomus, Joanni abbati Scot. epistolam mittit scribens se ex responso ad litteras supra allatas dato cognovisse, quam falso accusatus esset, atque rogat, ut quam primum Petridomum veniat. 1434 fer. VI post conversionem s. Pauli. — 20. F. 210^a—211^a. Joannes abbas abbati Mellic. nuntiat sese res in Petridomo in universum bene compositas repperisse; Diethelmum abbatem cupere, ut ad reformationem quam accuratissime instituendam duo fratres observantiae Mellic. veniant; quapropter abbas Mellic.

Wien, Schottenstift (Benediktiner), Bibliothek, Cod. 226 (Hübl 151)

Albert Hübl: Catalogus codicum manu scriptorum qui in Bibliotheca Monasterii B.M.V. ad Scotos Vindobonae servantur. Wien/Leipzig 1899, 161.

[Digitalisat]

— 161 —

alterum ex conventualibus suis et alterum virum idoneum monasterii Scot. Constantiam mittat. Basil. Febr. 1434. Cf. Hauswirth 31 sq. — F. 211^b script. vacat. — 14. F. 212^a—212^b. Episcopus Ebracensis ad concilium [Basileense]. Inc.: „Reuerendissimis in christo patribus . . . litterarum vestrarum quas pridie.“ Expl.: „Et prosperare clemencia creatoris Scriptum londonie XXII die Julij (1432).“ Ad calcem: „Lecta in congregacione generali sacri concilii XII. Sept. Anno vt supra.“ Ed. Mansi, Concil. supplement. IV 323—324. — 15. F. 213^a—225^b. Sequitur responsio sacri concilii basiliensis super duabus collacionibus ambasiatorum pape videlicet Colocensis et Tarentini Archiep. et primo ad Coloc. et Tarent. eisdem oblata in die septembris Anno domini M^o CCCC^o XXXII°. Inc.: „Cogitanti huic sacre generali synodo in spiritu sancto legitime congregata.“ Expl.: „Et in futuro seculo uitam eternam donare dignetur Amen. Acta sunt hec tercia die septembris in generali congregacione sacri concilii Basiliensis Anno domini M^o CCCC^o 32°. Orate pro nobis dilectissimi patres.“ Ed. Harduin. Acta concil. VIII 1317 sqq. — 16. F. 225^b et 212^a. Responsio regis Anglie oratoribus domini Eugenij pape quarti datum sub datis II° die Julij. Inc.: „Beatissime pater . . . V[estre] s[anctitatis] litterarum serie.“ Expl.: „Et noua oportuit consilia preparari beatitudinem vestram. Scriptum etc. II° die Julij.“ Ed. Mansi, Concil. supplement. V 159—160. — 17. F. 226^a—237^b. (Continuatur Juliani cardinalis ad Eugenium IV epistola, cuius initium cod. 152[20] continet.) Inc.: „Ipsi soli eligerent capitaneum.“ Expl.: „Cum consensu eorum qui hic sunt.“ — 18. F. 238^a—247^a. (Fragmenta orationis Joannis de Ragusio habitae in concilio Basileensi de communionem sub utraque specie.) Inc.: „In nomine . . . Reuerendissimi Reuerendique patres . . . Post ualde utilem ac pernecessariam exhortacionem.“ Fragn. primum praebet initium orationis usque ad verba: „Querite faciem eius semper.“ Ed. Harduin. Acta conc. VIII 1655—1662. Fragn. alterum in his tantum consistit: „Hijs itaque humiliter pre-suppositis venio ad quartum et principale nostri actus presentis intentum videlicet ad responsionem articuli de communionem

Wien, Schottenstift (Benediktiner), Bibliothek, Cod. 226 (Hübl 151)

Albert Hübl: Catalogus codicum manu scriptorum qui in Bibliotheca Monasterii B.M.V. ad Scotos Vindobonae servantur. Wien/Leipzig 1899, 162.

[Digitalisat]

— 162 —

diuinissime eukaristie sub utraque specie Pro cuius rei executione | proponitur questio sub tali verborum forma scilicet.“
Ed. l. c. VIII 1663. — F. 247^b script. vacat.

152.

(52. d. 3.)

Chart. s. XV, f. 278, 8°, man. ca. XXV, ligat. antiqua lign., tegum. ant. b et post. a: fragm. iuridica. Cod. in monasterio Scotensi scriptus esse videtur.

1. F. 1^a. (*Index contentorum.*) — F. 1^b et 2 script. vacant. — 2. F. 3^a—25^b. *Epistola venerabilis petri abbatis cluniacensis ad sanctum bernhardum super inproperacione rigoris ordinis sui non seruatj.* Inc.: „[Ve]ro meritis venerabili . . . . Diu est frater karissime ex quo bone conuersacionis.“ Expl.: „Ad inuidie rubigiem confirmetur. Sit laus deo Explicit.“ Ed. Bibl. patr. Lugd. 1677, XXII 841—856. Petrus Mauricius Monboisierius cognomine Venerabilis 1122—1156 abbas nonus cluniacensis fuit. Cf. Fabr.-Mansi V 254; Cave II 210 sq. — F. 26 script. vacat. — 3. F. 27^a—89^b. *R. Incipit Explanacio constitutionum ordinis predicatorum (auctore Humberto de Romanis.)* Inc.: „EA que sub scripta sunt siue ad declaracionem.“ Expl.: „Quo ad quartum.“ In calce „tabula huius libelli“. Plura quam Quetif-Echard norunt codex continet, qui de fragmento tantum exiguo I 145 referunt. De auctore cf. cod. 68(7). — F. 42^b, 56^b, 57, 84^b, 85, 90^a—92^a script. vacant. — 4. F. 92^b. Inc.: „Saluabitur innocens.“ Expl.: „Ex merito remuneratur. *Hec beatus gregorius in sexto decimo libro moralium super Job.*“ — F. 93 script. vacat. — 5. F. 94^a—111^b. (*Tractatus asceticus.*) Inc.: „SAncta trinitas pater filius et spiritus sanctus.“ Expl.: „Per penitenciam efficacissime reformari.“ — 6. F. 112^a—112^b. *Instrucciones date | vobis visitoribus ordinis sancti benedicti quas nos Nicolaus cardinalis legatus propria manu subscripsimus et volumus quod in omni loco visitando legantur et ostendantur.* Inc.: „Volumus ut vos patres visitatores prout nobis datis dexteris promisistis.“ Expl.: „Que in ibi continentur Nicolaus Cardinalis legatus manu propria subscripsi.“ — F. 113—116 script. vacant. — 7. F. 117^a—123^b. (Inscriptio indicis:) *Tractatus do-*

Wien, Schottenstift (Benediktiner), Bibliothek, Cod. 226 (Hübl 151)

Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Schrift- und Buchwesen: manuscripta.at -
Mittelalterliche Handschriften in österreichischen Bibliotheken

Permalink: manuscripta.at/?ID=28717

Hill Museum & Manuscript Library, Saint John's University, Collegeville MN, USA - Online manuscript description:

[OLIVER](#) - Online manuscript description (HMML)